Dísznyereg

Textil- és viseletgyűjtemény

Leltári szám:	52.2863.1
Készítés ideje:	17. SZÁZAD KÖZEPE
Készítés helye:	Törökország (Oszmán Birodalom)
Anyag:	aranyozott ezüstlemez; bőr; ezüstfonallal lanszírozott selyemszövet; faváz; nefrit; rubin
Technika:	aranyozott ezüst skófiumhímzés
Méretek:	magasság: 60 cm hosszúság: 51 cm szélesség: 31 cm

A 17. századi magyar főúri dísz-lófelszerelések elengedhetetlen része a drága szövettel borított, ékkövekkel kirakott, arannyal hímzett dísznyereg. Az európai nyergek mellett igen kedveltek voltak a ló hátára nem nehezedő, könnyű portai munkák, a *kármán, murat* stb. néven nevezett török nyergek is.

Az Esterházy-kincstár anyagában tíz török nyereg maradt fenn, kettő kivételével erősen roncsolt állapotban. Nyergünk – a két restaurált darab egyike – elöl magas, keskeny nyakú, kis gombú, hátul széles, félköríves kápájú. Ülőkéje keskeny, rövid, két oldallapja ovális alakú. Kápáját rubinokkal kirakott aranyozott ezüstlemez borítja, ülőkéjének és két oldallapjának huzata aranyskófiummal hímzett és ezüsttel átszőtt selyemszövet, ún. *szerászer*. A török nyergeknek ezt a típusát – melynek jellegzetessége a karcsún felnyúló, gombban végződő első kápa, valamint a széles, félköríves hátsó kápa –, egykorú kifejezéssel *kármán* (karamániai) nyeregnek nevezzük.

A nyerget elsőként a fraknói Esterházy-kincstár 1685. évi inventáriuma említi: *Rubintos aranyas nyeregh ezeüst kengyelekkel.* (Az Esterházy-kincstár jelenleg ismert 13 nyerge közül ez az egyetlen ezüstszövet borítású és csak rubinokkal díszített nyereg.)

Irodalom

- Pásztor Emese: *Spectacle and Splendour. Ottoman Masterpieces from the Museum of Applied Arts in Budapest*. Sharjah Museum of Islamic Civilization, Sharjah, 2016. - Cat. 21
- Szerk.: Pásztor Emese: *Az Esterházy-kincstár textíliái az Iparművészeti Múzeum gyűjteményében*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2010. - Nr. 37. (Pásztor Emese)
- Szerk.: Szilágyi András: *Esterházy-kincsek. Öt évszázad műalkotásai a hercegi gyűjteményből*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 40. (Pásztor Emese)
- Szerk.: Szilágyi András, Péter Márta: *Barokk és rokokó. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1990. - Nr. 2.13.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum